



**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 28 grudnia 2022 r.

BADK.DPK.133.147.2022

P10-76/22	Data wpływu petycji 31 października 2022 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 21 grudnia 2022 r.

KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

TEMAT

**OGRANICZENIE MOŻLIWOŚCI ŁĄCZENIA MANDATU
PARLAMENTARNEGO Z FUNKCJĄ CZŁONKA RADY MINISTRÓW
I SEKRETARZA STANU**

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja zbiorowa

Stowarzyszenie „Polskie Euro 2012”.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany art. 103 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., w celu wprowadzenia ograniczenia pełnienia funkcji członków Rady Ministrów i sekretarzy stanu w administracji rządowej przez posłów i senatorów.

UZASADNIENIE WNOSZĄCYCH PETYCJE:

Zdaniem wnoszących petycję obecne rozwiązanie dopuszczające sprawowanie mandatu posła lub senatora z łączeniem funkcji członka Rady Ministrów i sekretarza stanu prowadzi do naruszenia art. 10 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyrażającego zasadę trójpodziału władzy.

Autorzy petycji podnieśli argument, że jednoczesne wykonywanie mandatu parlamentarnego i wykonywanie funkcji rządowych z powodów czasowych odbija się na efektywności pracy

STAN PRAWNY:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483) w art. 103 wprowadza zasadę niepołączalności (*incompatibilitas*). Mandatu posła nie można łączyć z funkcją Prezesa Narodowego Banku Polskiego, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka i ich zastępców, członka Rady Polityki Pieniężnej, członka Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, ambasadora oraz z zatrudnieniem w Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej lub z zatrudnieniem w administracji rządowej. Zakaz ten nie dotyczy członków Rady Ministrów i sekretarzy stanu w administracji rządowej.

Ponadto, sędzia, prokurator, urzędnik służby cywilnej, żołnierz pozostający w czynnej służbie wojskowej, funkcjonariusz policji oraz funkcjonariusz służb ochrony państwa nie mogą sprawować mandatu poselskiego.

Zgodnie z art. 132 Prezydent Rzeczypospolitej nie może piastować żadnego innego urzędu ani pełnić żadnej funkcji publicznej, z wyjątkiem tych, które są związane ze sprawowanym urzędem. Z treści przepisu wynika zakaz wykonywania mandatu parlamentarnego.

Ustawa z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2022 r. poz. 1339) zawiera kolejne ograniczenia w wykonywaniu mandatu posła i senatora.

Zgodnie z **art. 30** w okresie wykonywania mandatu posłowie i senatorowie nie mogą wykonywać pracy na podstawie stosunku pracy: w Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Kancelarii Trybunału Konstytucyjnego, w Biurze Służby Prawnej Trybunału Konstytucyjnego, w Najwyższej Izbie Kontroli, w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich, Biurze Rzecznika Praw Dziecka, Biurze Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, w Krajowym Biurze Wyborczym, w Państwowej Inspekcji Pracy, w administracji rządowej i samorządu terytorialnego - z wyjątkiem stosunku pracy z wyboru - oraz nie mogą wykonywać pracy w charakterze sędziego, asesora sądowego i prokuratora, pracownika administracyjnego sądu i prokuratury, a także nie mogą pełnić zawodowej służby wojskowej. Posłowie i senatorowie nie mogą być również zatrudnieni lub wykonywać innych zajęć w spółkach prawa handlowego, w których Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadają bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów.

Kolejne ograniczenia w zakresie podejmowania lub wykonywania określonych rodzajów działalności w okresie sprawowania mandatu parlamentarnego wprowadza **art. 34** wymienionej ustawy. Posłowie i senatorowie nie mogą:

- prowadzić działalności gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami z wykorzystaniem mienia państwowego lub komunalnego, a także zarządzać taką działalnością lub być przedstawicielem czy pełnomocnikiem w prowadzeniu takiej działalności;

- być członkami władz zarządzających lub kontrolnych i rewizyjnych ani pełnomocnikami handlowymi przedsiębiorców z udziałem państwowych lub komunalnych osób prawnych lub przedsiębiorców, w których uczestniczą takie osoby. Wybór lub powołanie posła lub senatora do tych władz jest z mocy prawa nieważny;

- posiadać pakietu większego niż 10% udziałów lub akcji w spółkach prawa handlowego z udziałem państwowych lub komunalnych osób prawnych lub przedsiębiorców, w których uczestniczą takie osoby. Udziały lub akcje przekraczające ten pakiet powinny być zbyte przez posła lub senatora przed pierwszym posiedzeniem Sejmu lub Senatu, a w razie niezbycia ich nie uczestniczą one przez okres sprawowania mandatu i dwu lat po jego wygaśnięciu w wykonywaniu przysługujących im uprawnień (prawa głosu, prawa do dywidendy, prawa do podziału majątku, prawa poboru).

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1277) w **art. 334** stanowi, że mandatu posła do Parlamentu Europejskiego nie można łączyć ze sprawowaniem mandatu posła na Sejm albo senatora. Poseł do Parlamentu Europejskiego nie może być jednocześnie w Rzeczypospolitej Polskiej członkiem Rady Ministrów ani sekretarzem stanu oraz zajmować stanowiska lub pełnić funkcji, których, stosownie do przepisów Konstytucji RP albo ustaw, nie można łączyć ze sprawowaniem mandatu posła na Sejm albo senatora.

INFORMACJE DODATKOWE:

Konstytucja z dnia 4 października 1958 r. w art. 23 stanowiła, że funkcje członka Rządu są niepołączalne ze sprawowaniem mandatu parlamentarnego, z jakąkolwiek funkcją przedstawicielstwa zawodowego o charakterze ogólnopaństwowym, z jakimkolwiek urzędem publicznym lub działalnością zawodową.¹

OPRACOWAŁ

Arkadiusz Waszkiewicz

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz

¹ *Konstytucje państw Unii Europejskiej*, red. W. Staśkiewicz, Warszawa 2011, s. 227.